

Iskaj vank dan razen nedelj in praznikov.
Issued daily except Sundays and Holidays.

PROSVETA

Uredniški in upravljalni prostori: 2657 S. Lawndale ave.
Office of publication: 2657 S. Lawndale ave.
Telephone: Lawndale 4635.

LETO—YEAR XV. Cena lista je \$5.00. Entered as second-class matter January 22, 1916, at the post-office at Chicago, Illinois, under the Act of Congress of March 3, 1879. Chicago, Ill., sobota, 13. maja (May 13) 1922 Subscription \$5.00 Yearly. STEV.—NUMBER 112.

HARDING PODPIRA LLOYDA GEORGA?

Administracija je namignila, da ne podpira Francije v Genovi.

RUSKO OLJE SPREMINJA STALIŠČE.

Washington, D. C. (Federated Press, Laurence Todd). — Vsa znamenja kažejo, da bi ameriška vlada rada zlezla na britski voz, predno bodo pograbilili angleški oljni magneti vse zaloge olja v Rusiji in Turčiji. To je posledica zadnje kabinetske seje, tikajoče se ruskih zadev. Zelo previdno je bilo poročano javnosti, da Hardingova administracija ne podpira francoske vlade na konferenci v Genovi, in obenem namigavajo, da je Lloyd Georgeov program natančno isto, kar oficijelni Washington še vedno želi.

Da je prišla ta izjava, kako stališče zavzema administracija na pram Rusiji, je zalaga senatorja Boraha, ki je zahteval od državnega tajnika pojasnilo in račune glede \$187,000,000, katere je dobil komični "ruski poslanik" Bahmetijev. Hughes dosledaj še ni uradno priznal Borahovih vprašanj, kot bi že moral storiti, toda zaveda se, da bo ljudstvo zahtevalo odgovor na ta vprašanja. Ako pošlje vprašanja Bahmetijevu — katerega navzočnost je želitev pravih poslanikov, lahko zahteva od njega kak drug senator, da pošlje enaka vprašanja britskemu in japonskemu poslaniku. Edini način, da se Hughes izvleče iz te zadrege, je prikriti Bahmetijeva, da preneha igrati vlogo diplomata in igrine iz Washingtona.

Ko so Harding, Hughes in Hoover prerazpravljali v tork na kabineti seji situacije v Genovi, so imeli ves čas v mislih onih 20 vprašanj, katere je postavil Borah. Ako se na kak zadovoljiv način izvleče iz kaše, katero jim je skuhal Bahmetijev, in izjavijo, da so popolnoma zadovoljni s vsem, kar je bilo narejeno v Genovi, mogoče na ta način vplivajo na senatorja Boraha, da neha govoriti o Bahmetijevu, o njegovem manipuliranju s posojilom, o njegovi zvezi s Semenovom, in zakaj se ne tak obnavlja pojasniti, kar mu je znana o Kolčakovih intrigah. V splošnem, kar Borah želi, je nekoliko posvetiti v protirusko politiko v Washingtonu, ki se je vodila in se vodi še sedaj.

Mr. Harding še ni pripravljen jasno pokazati, da bi bil zadovoljen z nameranim korakom pri znanja moskovske vlad. On se sedaj le zastopa stališče, da zavrniki v Genovi sledijo poti, katero so začrtale Zdr. države. V kolikor se tiče te "poti", je že zdavnej znano, da je bivša in sedanja administracija vedno le napadala sovjetsko vladu, podpirala Bahmetijeva in njegovo protisovjetsko propagando. Zadnja izjava administracije se pa mora sedaj tolažiti tako, da se ne pričeli umikati iz nevarne postojanke. Iz vsega tega se sklepa, da bo Bahmetijev in njegova družba kmalu odšla v še zdavnej zaslužni pokoj in da pride v državni departament kdo drugi, ki bo lahko obdržal v Moskvo.

Ko je bilo v Beli hiši uradno naznanjeno, da administracija popolnoma zadovoljna s razvijanjem dogodkov v Genovi, so se oljni magneti pričeli povprečevati, ali je mogoče prišli trst končne vendarle sklenili kako pogodbo s Rusijo kljub kompeticiji angleškega oljnega trsta Dutch Shell Oil Co., ki je že ali bo šele sklenil s sovjetsko vlado pogodbo glede oljnega zaloga v Baku in Batumi? Govori se nekaj, da bo Hardingova administracija takoj prišla misliti na uradno priznanje sovjetske vlade kakor hitro dobí družba Standard Oil Co. svoj delež olja v kašpijskih provincah.

Trei ne marajo za mir.

Dublin, 12. maja. — Pogajanja za mir med republikami in vohodno državo se ne razdira in vsobake štete obeh strank kopljejo strelne jarkove. V Belfastu se je danes razletela bomba, ki je ranila pol duatga oseb.

AMERIŠKA KROJAŠKA UNIJA OTVORI TOVARNE V RUSIJI.

Chicago, Ill. — Sidney Hillman, predsednik organizacije krojačev Amalgamated Clothing Workers of America, je poročal v četrtki na konvenciji organizacije, da je prejel ponudbo od Lenina, ko so je lani mudil v Rusiji, za otvoritev krojaških delavnic v Rusiji. Hillman je priporočil organizaciji, da ustanovi korporacijo s kapitalom milijon dolarjev in otvori krojaška podjetja v Rusiji. Ako konvencija sprejme njegov predlog, naj takoj dovoli \$10,000 za preliminarne ustanovne svrhe.

OSEM DELAVSKIH VODITELJEV OBTOŽENIH UMORA.

Veleporota je v nočnem zasledanju hitro sprejela obtožnico.

DRŽAVNI PRAVNIK GROZI 2 VEŠALI.

Chicago, Ill. — Okrajna veleporota se je sedla v četrtki ponoči in po treh urah razpravljanja je obtožila osem voditeljev strokovnih unij umora. Bilo je prvič v zgodovini okraja, da je veleporota sbovala ponoči.

Obtoženci so: Fred Mader, predsednik sveta stavbinskih unij; "Big Tim" Murphy, predsednik unije plinarov; Cornelius Shea, predsednik unije gledaliških hišnikov; Isadore Braverman, predsednik unije polagateljev opreme; Daniel McCarty, upravitelj unije vodovodničarjev (plumbers); J. Horan, salunar; Thomas Hogan, mivni policaj in sedaj upravitelj (business agent) unije opornikov; Robert McCould, pisarniški namestnik v svetu stavbinskih unij.

Pomožni državni pravdnik Gorman naznanja, da proces prične v najkrajšem času. Državno pravdnitvo ima "cele vozove" dokazov, da so obtoženci odgovorni za bombne napade na tovarne in za umor dveh policajev, ki sta bila ubita zadnji tork ponoči.

Gorman je dejal, da se bo pravdnitvo poslužilo zakona, na temelju katerega so bili obsojeni znani "anarhisti" leta 1887. Ni treba, da so obtoženci direktno izvršili dejanje umora, dovolj pa je, če se jim dokaže, da so izdelali načrte za bombne napade in umor in najeli druge za izvršitev zločina. Gorman grozi obtožencem z vialicami.

Obtoženci, ki so pridržani v zaporu brez poročila, izjavljajo, da niso bili prav v nobeni zvezi s zločini, katerih so obtoženi in da so žrtve zarote, katero je skoval proti njim "meščanski odbor", ki vodi boj za odprto delavnico v Chicagu.

Večje število unijaskih odbornikov, ki so bili aretirani v splošnem navalu v sredo, je bilo večraj izpuščenih; drugi so še v preiskovalnem zaporu. Med aretiranimi je tudi Emmeret Flood, glavni organizator Ameriške delavske federacije za čikaški distrikt in osebni prijatelj Gompersa.

Bivši nemški cesar dobil versko manjho.

Amsterdam, Nizozemska, 11. maja. — Admiral von Tirpitz je izjavil napram svojim prijateljem, da je bivši nemški cesar dobil versko manjho. Ne čita drugega kot pobožne knjige: sv. pismo, življenje svetnikov in podobno. Njegovi prijatelji s skrbjo opazujejo, da dalj časa, da eks-cesar boleha na duhu. V razgovoru se ne pogovarja o drugem kot o "nekdanjih časih" in opažati je, da za sedanjost se ne briga prav nič. Vse njegovo mišljenje je zainteresirano v preteklost.

VRME.

Chicago in okolice: V nedeljo jasno in hladno. Zpadni vetrovi. Temperatura v zadnjih 24 urah: jutriška 75, najnižja 60. Sonce izide ob 5:32, zaide ob 8.

BIVŠI DRŽAVNI TAJNIK LANSING SE PERE.

Zbodblo ga je občitanje glede okupacije otokov Haiti in San Domingo.

KAKO SO BILI OTOČANI OROPANI.

Washington, D. C. (Federated Press). — Bivši državni tajnik Lansing je podal izjavo, v kateri se zagovarja, zakaj da je odredil okupacijo otoka Haiti in Domingo. Njegova izjava se pa lahko tolaži bolj kot izpoved in ne zagovor. V izjavi se Lansing popolnoma izogne temu, da bi bila na otoku Haiti anarhija in revolucija, kot se je vedno trdilo iz Bele hiše v obrambo vojaške okupacije, in da je hotel zabraniti zasedbo tega otoka po kateri drugi vladi ali vsaj dobiti oporišče za parnike. Da je Lansing izdal to izjavo ali zagovor, je pa še največ vzrok ta, ker je 24 obsojencev odvetnikov v New Yorku pod vodstvom Louis Marshalla v New Yorku in Moorfield Story v Bostonu javno obdolžilo Lansinga protizakonitega in protiusstavnega postopanja na otoku Haiti.

Pred kratkem je pa družba "Haiti-San Domingo Independence Society" izdala po svojem uradu v Washingtonu izjavo, ki se deloma glasi: "Izjava, katero je dal v javnost mr. Lansing in v kateri pojasnjuje invazijo in okupacijo otoka Haiti in San Domingo leta 1915 na njegov odlok, je ravno tak zagovor, kot da bi se hotel zagovarjati japonski ministarke predsednik in pojasnjevati, zakaj je predložil Kitajski 21 zahtev in trgovske pogodbe, ki so se sklenile na podlagi teh zahtev. Pokus, opravičiti nasilno trgovsko izkoriščanje otoka Haiti in o-pravičilo, da je bila vojaška intervencija od strani Zdr. držav potrebna, ko je bilo ljudstvo na otoku Haiti prišlo finančno in v vojaštvu, da je podpisalo 16. septembra 1915 pogodbo, bo ameriško ljudstvo ravnatno kaznilo kot je zavrnilo polkusa od strani Nemčije, ko je hotela opravičiti vojaško okupacijo Belgije, ali pa Japonske, zakaj je zasegla Šantung".

Glavno nasilje te vojaške okupacije je pa bilo — poudarja imenovana organizacija — da je bilo ljudstvo na Haitiju s vojaško silo prisiljeno sprejeti ustavo, katero je spisal Franklin D. Roosevelt, tedanji pomožni tajnik v mornariškem departamentu, in v kateri je bila točka, po kateri je bilo dovoljeno prodajati zemljišča na otoku Haitiju inosem, kar ni bilo nikdar dovoljeno v tej republiki.

"Rezultat tega se je pokazal takoj", nadaljuje izjava. "Ameriški podjetniki so takoj pograbilili na tisoče in tisoče akrov bombnega in sladkornega polja in sicer proti odškodnini par centov, a ker. Ta polja so bila vredna do \$400 akrov kot je izjavil mr. Mollhenny, ameriški finančni svetovalec na otoku Haitiju; Mollhenny je izjavil, da je ta zemlja tako bogata na naravnih gnojilih, da bi se jo izplašalo transportirati v Virginijo in Maryland kot u-metno gnojilo. In okupacijske štete so pomagale ameriškim podjetnikom "kupovati" to zemljo, obdelovati in izkoriščati na račun ljudstva na Haitiju, da so podjetniki dobili hiter in velik dobiček".

V nadaljni izjavi organizacije je tudi izjava upravitelja neke ameriške trgovske korporacije, ki je izrekel sledeče značilne besede: "Jaz sem prišel sem ne pomagati ljudstvu, ampak da napravim denar sebi in mojim prijateljem. Jaz sem izvedenec v kolikor se tiče odkritja novih teritorij za izkoriščanje, in sicer za izkoriščanje v dobrobit bank".

Končno je v navedeni izjavi, da senator McCormickov preiskovalni odbor, na katerega je bil adresiran Lansingov zagovor, ni hotel zaslišati Lansinga, Colbyja, ne Danielsa, kabinetskih uradnikov, ki so bili direktno odgovorni za invazijo in vojaško okupacijo teh dveh prijateljskih republik, niti brigadnega generala Russella, sedanjega visokega komisarja na otoku Haitiju, ki je bil poveljnik vo-

KRUŠEVANJE ŽELEZNIČARSKIH UNIJ PRIHAJA POLAGOMA.

Houston, Texas. — (Federated Press). — V untjama lokomotivskih strojevodij in lokomotivskih kurjačev se je pojavilo živahno gibanje za združenje obeh organizacij v eno samo. Kurjači imajo zdaj konvencijo v tem mestu in upati je, da se izrečejo za združenje. Strojvodje so se na svoji lanskoni konvenciji izrekli za združenje s kurjači.

GOSPA JUSTICA SE JE ZOPET BLAMIRALA.

Pisec grozilnega pisma je bil o-proščen, ker ni "rdečkar".

KA KOGA VELJAJO ZAKONI.

New York, N. Y. (Federated Press). — Pred nekako tremi tedni je Federated Press poročal, da je dobil William H. Anderson, državni superintendent protisalon-ske lige grozilno pismo, in kako so bili nezadovoljni in jezni vsi člani posebne policijske čete za lovenje in preganjanje bombnih atentatorjev, vsi stoprocentniki in oni, ki bi vae radikale najraje pojedili v "kislj šupi", ko je pisec onega grozilnega pisma priznal, kar je bilo končno tudi dokazano, da ni noben "rdečkar", niti "rumenec", ampak da je navedni časnikarski poročevalec za list "Wall Street Journal".

In to je bila velika izguba za vse kapitalistične liste, ki niso mogli ničesar poročati o strašanskih zaroti "rdečkarjev" in "boljševikov", ki so hoteli pognati s bombami vladu v zrak, in tudi za policijo, da bi se zopet enkrat prekalavila s lovom na rdečkarje.

Dobro, vse je v redu in tudi ves pisek te zgodbe je končan. Sed-nji in najbolj znameniti del je bil izgotovljen na sodišču, na katerem se je moral pisec onega grozilnega pisma zagovarjati. Vsakdo že dobro ve, kaj čaka vsakega pris-znanega "radikala", ako bi bil obdošen kj takega. John L. Sutherland, pisec zgornj omenjenega grozilnega pisma in časnikarski poročevalec za Wall Street Journal, ni bil samo obtožen, da je pisec, ampak je celo sam priznal. Ko je Sutherland prišel na sodišče, da bi alikal svojo obsodbo, potem ko je priznal, da je kriv, je bil nek sodnijski uradnik takoj pripravljen povedati celo zgodbo, "da je bil Sutherland dober in pameten mlad človek, ki ni ni še nikdar kaj takega storil, da trpi na živih valed pretrepljanja, katero bolezen je dobil na bo-jišču v Franciji. V sodni dvorani je bilo opaziti, da so se vsi urad-niki strinjali s tem in pričeli so se potihoma posvetovati. Vprašali so Sutherlanda, ako je vse to resni-ca, in on je izjavil, da je, in da je poslal grozilno pismo zato, ker je bil gnan od 'neke nevidne si-le'".

Nato je sodni dvor naznanil, da bo suspendiral obravnavo in Su-therland je šel prost s sodišča.

Sutherland ni bil tako neumen, da bi šel v službo za kak delavski ali socialistični list, preno je po-slal grozilno pismo. In ako bi tudi šel, mogoče da bi odšel prost, kaj-ti nekateri ljudje pravijo, da se čudeži še vedno dogajajo.

Italijanske policije ne prizna A-damovih kopalnih oblek.

Milan, Italija, 11. maja. — Iz Genove se poroča, da je policija v Albissoli ob Rivieri aretirala dva norveške delegata z genovske konference. Klima v Rivieri je precej topla in omenjena dva norveške delegata sta se hotela nekoliko osvežiti v hladnem morju; ker pa nista imela s seboj druge kopalne obleke kot Adamovo, sta se slekla in skočila v morje. Poli-cija ju je opazila in aretirala, češ da v Italiji še ni uradno priznana Adamova kopalna obleka. Na poli-cijski postaji sta se pa identifi-cirala in policija se je opravičila napram njima in dala na razpolo-ga avtomobil, da sta se odpeljala v hotel, kjer stanujeta.

jaških čet za časa pobljanja ljudstva na Haitiju in ko je bila za-tris zakonita vlada na otoku.

Ruski odgovor raz-kačil Francoze.

Francija je jezna, ker Rusi v svojem odgovoru poudarjajo, da je prva francoska republika po revoluciji izbrisala tri četrtine dolgov, ki jih je bil naredil francoski kralj. Francozi mogoče odidejo iz Genove. Ruska nota je ostra obtožba zavezniške imperialistične politike. Kapitalistični svet mora priznati fakt, da je v Rusiji zmagala proletarska revolucija.

Z genovske konference.

V ruski delegaciji so edini zastop-niki delavstva.

(Poroča Louis P. Lochner, poseb-ni poročevalec Federated Pressa.)

Genova, 11. maja. — V ruski delegaciji na ekonomski konfe-renci so edini direktni predstavi-niki delavstva, ki imajo moč kot politični in diplomatični delegat-je. Dolga lista delegatov, izveden-cev in tehniških svetovalec Velike Britanije in Francije ne vsa-buje niti enega imena kogarkoli, ki bi bil tudi od daleč v najmanjši zvezi s organiziranim delavstvom.

Nekateri druge države so po-alale delavske predstavnike, ki spremljajo delegate kot tehniški svetovalec. Ti predstavniki so: Ole Lian, glavni tajnik Splošne delav-ske zveze na Norveškem; Thor-borg iz Švedske, Wisall iz Nem-čije, Polak iz Holandije, Boudas iz Belgije in D'Aragona ter Bal-deal iz Italije. Med temi je Lian edini komunist. Vsi ti so pa le sva-tovalci in nimajo volilne pravice.

Rusija je poslala v Genovo 18 delegatov; ko so pa videli, da ve-like države nimajo več kot pet delegatov, so sklenili, da samo Či-čerlin, Litvinov, Krasin, Rakovskij in Joffe nastopajo kot oficijelni delegatje, toda ti delegatje ne sto-rijo nobenega koraka brez posve-tovanja s ostalo petorico. V ruski delegaciji je J. E. Rudzutak, glav-ni tajnik Vceruske federacije stro-kovnih unij in član vrhovnega ekonomskega sveta; dalje je Sa-pronov, ki predstavlja kmetake delavce; Šiljapnikov je tudi od-bornik delavske federacije in de-legatom genovske konference ga je izvolil vseruski strokovnunijski kongres.

Amsterdamska mednarodna sva-zka strokovnih unij je poslala s-pomenico konferenci z zahtevu, da sbozruječe države odpravijo im-perializem, vzamejo Rusijo v svoje sredo brez kakih pridržkov, črtajo vse vojne dolgove, pomagajo ob-ubožanim državam s mednarod-nim posojilom, za katerega naj jamči Evropa z vsem svojim pre-moženjem, rešijo enkrat za vseh reparacijsko vprašanje, osnujejo mednarodno kontrolo za distri-bucijo najpotrebnejših sirovin ter izkoriščanje polja in rudnikov in končno odpravijo vse stalne ar-made.

Mednarodna delavska pisarna lige narodov, ki je v Ženevi, je zbrala za konferenco razne pe-datke glede Rusije, brezposelnosti in splošnih delavskih razmer. Uprava pisarne je bila povablje-na na konferenco.

CENA GAZOLINU BO PADLA; VLADA UVEDE PREISKAVO.

Memphis, Tenn. — W. J. Burns, načelnik preiskovalnega oddelka justičnega departamenta, je odre-dil preiskavo, zakaj se je cena ga-zolinu že trikrat zvišala, vsako-krat za en cent pri galoni. Cena gazolinu je v teku treh tednov poskočila v prodaji na drobno od 24 centov in pol na 27 centov in pol. Samo v 24 urah se je gazolin dvakrat podražil. Vse oljne kom-panije so naznanile zvišanje cen gazolinu ob enem in istem času. Sedaj ko je vlada uvedla preiska-vo, bo cena gazolinu takoj padla na predvojno ceno, pravijo avto-mobilisti, kot so cene vsakokrat padle, kadarkoli je vlada uvedla kako preiskavo valed navijanja cen.

Rusi dalje obtožujejo zavezni-ke, da v interesu nekaterih velekap-italistov črtujejo interese velike-ga števila drugih kapitalistov v inosemstvu, ki bi se radi okoristili s ponudbami in koncesijami ruske sovjetske vlade. Sovjetska Rusija priznava, da so zahteve malih za-dolžničarjev, ki imajo ruske bonde, posebno onih na Franco-skem, upravičene, toda zavezniški prezirajo te tirjalce na korist velikih upnikov, ki hočejo vse sami pograbit.

Rusija zahteva, da kapitalistični svet prizna dejstvo, da se je v Rusiji izvršila in je zmagala pro-letarska revolucija in sistem, ki

(Dalje na 3. strani.)

PROSVETA

GLASILO SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE
LASTNINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Cene oglasov po dogovoru. Rokopisi se ne vrnejo.

Naročnina: Zedinjena država (Izven Chicago) \$5.00 na leto, \$2.50 na pol leta in \$1.25 na tri mesece; Chicago \$6.50 na leto, \$3.25 na pol leta, \$1.65 na tri mesece, in za izposojnino \$5.00.

Nadomestilo za vsak član stih s listom:

"PROSVETA"

2857-58 So. Lawrence Avenue, Chicago, Illinois.

"THE ENLIGHTENMENT"

Organ of the Slovene National Benefit Society.

Owned by the Slovene National Benefit Society.

Advertising rates on agreement.

Subscriptions: United States (except Chicago) and Canada \$5 per year; Chicago \$6.50, and foreign countries \$5.00 per year.

"MEMBER OF THE FEDERATED PRESS"

Datum v obljubi a. pr. (April 30-22) poleg valnega imena na naslovu pomeni da vam je s tem časopisom potekla naročnina. Ponovite jo pravčasno, da se vam ne uvozi list.

DELAVCI MORAJO BITI ORGANIZIRANI!

Sto in stokrat smo že rekli in sto in stokrat bomo še rekli, pa ne bo odveč: delavci morajo biti organizirani! Sto vzgledov in sto vzrokov kriči, da si morajo delavci ne samo zabiti, marveč tudi vžgati te besede v glavo. Poglejmo okrog sebe. Kjer so delavci te ali one stroke ali v splošnem dobro organizirani strokovno, nimajo tako trdega boja s podjetniki. Rudarji v Illinoisu so organizirani stoodstotno in njihova stavka poteka popolnoma mirno; stavkokazov ni, rovi absolutno počivajo in vsled tega tudi ni pretepačev, ne četašev. Nekoč je bilo drugače. Illinoiski rudarji so imeli hude boje v preteklosti, spoznali pa so potrebo in moč organizacije in danes so na boljšem.

Enako je v krajih, kjer so delavci dobro organizirani politično. Teh krajev je sicer še malo v Združenih državah, ali kjerkoli imajo delavci kaj besede v lokalnih zastopih, imajo več vplivanja kakor drugod, kjer nimajo nobene besede. Lokalna zmaga sicer ne pomeni dosti, toda boljše je nekaj kot nič. Stopnica za stopnico je naravni razvoj delavske kontrole in vlade.

Organizacija pa ni samo moč in orožje, temveč tudi šola za delavca. Organizacija ni samo pripomoček k takojšnjemu, začasnemu izboljšanju delavčevih razmer, pač pa mora obenem biti pripravilnica za socialni preobrat. Neorganizirana delavska masa je nesposobna za vsak preobrat. Predno bomo delavci organizirali novo družbo, moramo najprvo organizirati sami sebe; predno bomo delavci sposobni za vodstvo nove družbe, se moramo učiti. Preobrat ne sme iti iz kaosa v kaos. Sedanja kapitalistična družba je večidel kaos. Delavska organizacija mora na eni strani vedno ustvariti toliko novega kolikor na drugi strani podere starega.

Delavska zmaga, to je zmaga, ki nekaj šteje in ostane zmaga, je nemogoča, dokler niso delavci s kladivom, krampom in motiko, pri strojih in plugu organizirani v veliki večini industrijsko in politično. Govorimo najprvo o organizaciji in potem šele o detajlih končnega cilja. Delavci morajo biti organizirani!

VENDAR ENKRAT: POŠTENO SODIŠČE.

Stare knjige nam pripovedujejo o grškem modrijanu Dijogenu, ki je s prižgano svetilko ob belem dnevu iskal poštenjaka. Knjige molče, dali ga je našel.

Poštenjaki so še na svetu in končno se je našlo tudi pošteno ameriško sodišče. To je treba zapisati. Socialist John Meintz v okraju Rock, Minnesota, je bil med vojno mučen na običajni demokratični način: maskirani rodo-ljubi so ga slekli, obili z vrelo smolo in povaljali po kurjem perju, ker ni hotel kupiti vojnih bondov.

Meintz je zdaj tožil svoje mučitelje in sodišče jih je obsodilo, da morajo plačati Meintzu šeststisoč dolarjev odškodnine. Mučitelji se bodo seveda pritožili na višje sodišče in Meintz najbrž ne dobi niti centa, toda to je postranska reč. Glavno je, da se je dobil sodnik s poroto vred, ki ne priznava drhalskega nasilja za postavno oblast.

"APEŽ TIRJA CERKVENA POSESTVA.

Ko je vatikanski "jetnik" videl, kako se Francozi in Belgijci repenčijo v Genovi kakor petelini na gomili gnoja zaradi nacionalizirane inozemske lastnine v Rusiji, je tudi njemu zrasel greben in poslal je noto v Genovo s zahtevo, da ruska vlada povrne katoliški cerkvi v Rusiji zaplenjena posestva.

Toda papež je slabo naletel. Lisičji Lloyd George je hitro povedal bratom diplomatom svete entente, da papeževa nota ne spada na konferenco. Opozoril na petelinaste Francoze, da Rusija ni bila prva, ki je zaplenila posestva katoliške cerkve; če bodo zavezniki poslušali papeža in zahtevali, da sovjeti vpostavijo zaplenjeno imetje katoliških cerkev v Rusiji, se lahko Čičerin obrne in vpraša zaveznike uljudno: Kdaj ste pa vi vrnili vse tisto, kar ste vzeli papežu in njegovi cerkvi?

Dobra poteza! Anglija je ob času reformacije zaplenila vso lastnino katoliške cerkve na svojih tleh; isto je storila Francija dvakrat, prvič ob času svoje revolucije in drugič pred nekaj leti, ko je bila ločena cerkev od države. Italija je vzela papežu Rim! Zakaj papež ne zahteva Rima? Zakaj ne zahteva, kar sta mu vzeli Francija in Anglija?

SLIKE IZ NASELBIN.

Midway, Pa. — Po vsestranskem opazovanju ne vidim dopisa iz te naselbine, čeprav mi ne uide noben dopis v Prosveto. Posebno rad opazujem poročila o položaju v premogarski stavki. Kot dvajsetletnega premogarja v tej deželi me veseli, da se v sedanjih kritični borbi zavedajo tudi oni premogarji, ki do danes še niso bili organizirani. Toda žal je še mnogo takih, da spijo in se ne zavedajo, mesto da bi sebi koristili, delajo za sovražnike delavskega razreda. Sotrpini, sedaj je čas; zbudite se! Sedaj je prilika kakor kdaj, morda ne bo več skozi desetletja.

Kar se tiče tukajšnje okolice, to je zapadne Pennsylvanije, so vsi premogarji organizirani, zato tudi nimajo sitnosti s kakimi kompanijskimi stražarji, ker družbe ne skujejo obratovati s najeteji. Njim je znano, da tam, kjer so delavci organizirani, je nemogoče obratovati, med stavko. S "prostoletnimi" delavci skusajo lahko samo tam, kjer se šele pričenja strokovna organizacija. Zato izgleda v tukajšnji okolici kot bi ne bilo nikakega premogorja, da si jih je dovolj.

Ne opazujem pa samo dopisov v časopisih kako se v njih poročajo o premogarski, opazujem tudi velikanske vlake ki prihajajo po železniški progi, vodeči skozi to naselbino, kako so ti vlaki povsod naloženi s premogom. Ne vem natančno, odkod prihaja ta premog, ki ga je okrog 500 železniških vos vsaki dan, vendar lahko trdim, da premog ne prihaja iz Ohija ali Indijane, temveč s gotovostjo lahko trdim, da prihaja iz Zpadne Virginije, iz rovo, ki se pričenja v Colliersu, blizu države Pennsylvanije in Ohija in potem iz večjega števila rovoov med Follansbeem in Wheelingom, W. Va. V teh rovih delajo s polno paro, saj tako se mi deseva, ker poznam premog iz dotične okolice.

Zato bi priporočil premogarskim onkraj Ohio Riverja, ki so na stavki in pod državo Ohio, da bi dali malo več pozornosti, ali pa oposredil organizatorje na zapadnovirginjski okoliščini. Toliko premoga ni prihajalo s te strani niti ob času vojne, kot ga prihaja danes ob času najvišje premogarske stavke. Vem, da po teh rovih delajo tudi Slovenci, ki jih tudi osebno poznam in so se seveda zavedali kaj radi prištevati na prednim delavcem. Danes je prišel čas, da pokazete svojo zavednost. Kdor dela po enomesečni borbi, ki jo bide proletarijat v rudarski stroki za korist vsega delavstva, tak delavec se ne more smatrati zavednega, zato rojaki, ki se delate v premogarski industriji, odločite orodje in delujeta na to, da bodo tudi delavci druge narodnosti storili isto in se pridružili stavkarjem, ki bidejo največji boj v zgodovini ameriškega rudarskega gibanja. — M. S.

Broughton, Pa. — Delo pri nas popolnoma počiva že od 1. aprila. Druga dela pa nimamo kakor v premogorju, zato je v okolici, kar on počiva. — V naselbini imamo tri slovenska društva, katerih največje je društvo Zveza, št. 52 SNPJ, ki šteje okrog 300 članov in članje v članskem oddelku in približno 280 članov v mladinskem oddelku. Torej se lahko pravi, da imamo večjih društev naše jednote.

Dne 8. maja se je poročil rojak Edvard Lavrič s gđ. Mary Brihar. Oba sta člana društva Zveza št. 52 v Broughtonu. Bilo srečno! — Član jednote.

Homer City, Pa. — Vsem rojakom je dobro znano, kako mnogo se deluje v raznih organizacijah kot "Priateljev Sovjetske Rusije", katera organizacija neprestano dela, da pomore prisadeti ljudstvu v Rusiji. Da bi se pridružili le mnogo somišljenikov in bi ali na pomožno delo. Prejeli smo Roll Call, listino, v kateri se nas poziva, da nas gre nekaj delavcev po naselbini in naj zbiramo prostovoljne prispevke za stradajoči narod v Rusiji.

V kratkem času nato smo se nabrali \$25 in poslali na gl. urad "Priateljev Sovjetske Rusije" v New Yorku. — Ko smo uvideli, da je še več somišljenikov, smo se namenili priraditi zabavo. In res imeli smo zabavo dne 29. aprila, ki je bila jako lepo oblikana in je igral na zabavi tamburški zbor "Zora", katerega so se spopolnili rojaki, došli iz McKees Rocks, Pa., ki se niso zahtevali

za svoj trud drugega kakor povračilo voznih stroškov. Čisti dobiček veselice je bil \$107.98, katere vsota je bila tudi poslana na urad "Priateljev Sovjetske Rusije". Vsem delavcem in delavkam, ki so se trudili za dober izid veselice kakor vsem za poset zabave izrekamo najtoplejšo zahvalo. — J. Kolarich.

JAVNA GOVORNICA.

Glasovi članov S. N. P. J. in čitateljev Prosvete.

Meadow Lands, Pa. — Dolgo časa sem zastoj čakal, da bi se kdo oglašil iz naše naselbine, a ni ga dopis odšel, da bi zagledal beli dan. Poročila prihajajo o stavki rudarjev in pristopanju v unijo. Seveda tam, kjer niso bili organizirani, imajo premogarji še svoje pretepače in vohune, češar pa pri nas ni: stavka poteka mirno in ni izgredov. Premogarji so že navajeni izstajati in se ne ustrašijo tako kmalu kot se to dogaja drugod.

V mali, kakih sedem milj oddaljeni naselbini, po imenu Lincoln Hill, se vedno garajo in hodijo na delo v spremstvu "kozakov". Žalostno dejstvo je, da se še dosedaj niso odvalili vsem pozivom ter ostali slepi in gluhi. Med njimi, mislim, da ni Slovencev; prej je bil neki rojak, a je prenehal s delom kot mi je znano. Ni treba čakati na druge, temveč vsi oni, ki se niso organizirali, organizirajte se takoj in drsite trdno skupno s organiziranimi brati. Treba je, da vsi vstrajamo toliko časa, da bodo splošne zahteve nas vseh, nikogar ne smemo pustiti na cedilu kot se je to zgodilo leta 1910—11.

V številki 100 Prosvete sem bral dopis iz Neffsa, O. od M. Rupnika, v katerem poroča, da je neki rojak iz Meadowlands, po imenu Fred Bruder, prodajal listke za Silvertona, fotograf, kateri denar da gre za Franka Dolinarja, ki mu je ogenj uničil pohištvo. Vse skupaj je bilo izmišljeno. Tu sem še nad 15 let in so mi dobro poznani tukajšnji rojaki. Ni mi znano ime Franka Dolinarja, zato smatram, da je Bruder prodajal listke v svoje korist in lagal po naselbinskih rojakom, da gre denar za Dolinarja. Svarim vse rojake pred njim, da se ga ogibljuje, ker so bili na podobno način prizadeti še drugi rojaki, posodili so denar, a ni bil nikdar povrnjen. Dobro se razume na karte, posebno kadar mu "gre dobro" in tu drugi lastnosti ima. Izpučen je za mesarja in govori angleško, nemško, ter menda sploh vse jezike. Če kdo želi še kaj več informacij, jih lahko dobi od tukajšnjih rojakov. S tem pa mislim, da bo dovolj poučen rojak Rupnik in šelim, da bi se še kaj oglašil. — Andrej Gruden.

Is okolice Finleyville, Pa. — Prosveta nam mnogo pomaga v sedanjih stavki in prepričan sem, da rojaki radi berejo iz nje novice o razvoju in splošnem položaju. Da ne bodo mislili rojaki, da smo tako zapostavljeni in nimamo časa poročati, se moram oglašiti. Dolgčas si preganjamo s čitanjem delavskega časopisa. Ne morem reči, da nam je dolgčas po delu, le po "copakih" bolj žalujemo, brez kopanja v rovi se pa prav lepo prestanje.

Od 1. aprila pa do danes je ves razvoj stavke precej mirno potekal po celi okolici. Tu ni kompanijskih pretepačev in deputetov kot se na primer ališi v Westmorelandu. Najbolj me je razveselilo, ko sem čital Prosveto, št. 105 iz velike slovenske naselbine, Hostetterja, da so nam tamkajšnji rojaki prisločili na pomoč. Tako nadaljujte vsi po neunijskih rovi in takoj pristopite na našo stran, pa bomo gotovo zmagali.

V Edinosti, št. 53 piše dopisnica o sv. misijonu ter o novoustalovljenem društvu s Jezusovim imenom. Rojaki poširimo se, da pristopimo v tako društvo. Sicer je vsak slovek še malo "udarjen," toda vsak na malo drugačen način. Po nekaterih naselbinah prirajajo nadvse svete sv. misijone in ustanavljajo društva s svetimi imeni, pri nas pa pečlarake klube. Keristni so tudi taki klubi, posebno ako se pečlarji zavedni in delujejo za napredovanje delavskega razreda. Torej vsak po svoje: Mi delamo za se, oni tam nekje pa naj delajo za ljudstvo in verujejo lahko tudi še v sv. Miklavža, da nosi. Se bodo spomnili. — Slavko.

S fronte naših rudarjev. METEORITI.

(Izvirna poročila).

V treh malih rovi obrat ustavljen.

Moon Run, Pa. — Dolgo že ni nihče čital nikakega poročila iz naše naselbine. Marsikdo bi si mislil, da takorekoč dremljemo v teh kritičnih časih rudarske industrije, ko se nam gre za naše pravice v bodočnosti, če bomo aložno vstrajali v našem sedanjem boju do smage.

Dne prvega aprila smo odločili orodje, s katerim smo slukili vsakdanji kruh za naše družine. Ves april smo mirno čakali na ugodni izid in rešitev naših povsem upravičenih zahtev, kar pa je bilo, kakor znano samam. Z veseljem smo čitali različna poročila o ugodnem razvoju stavke. Šele pretekli teden smo odšli tudi mi na delo, da očistimo našo okolico od stavkokazov, katerih pač ni veliko število, a nam bi pa vendar lahko v nekoliki meri škodovali.

Četrtega maja se nas je zbralo precejšnje število stavkarjev, (po večini Slovencev), ter smo obiskali tri male premogokope, ki se obratovali, in smo zaposlene neunijske rudarje pozvali na stavko. Vsi so se nam pridružili in obrat omenjenih treh premogokopov je ustavljen.

Istega dne popoldne smo šli tudi na "Fear-Haven" jama v bližini McKees-Rocks, v kateri je zaposlenih približno 40 neunijskih rudarjev, da jih mirnim potom pridobimo na našo stran, kar se nam pa ni takoj posrečilo. Superintendenc imenovanega premogokopa je na našo prošnjo dal deputacijo treh neunijskih rudarjev, katerim je naša deputacija razstolmala sedanjí položaj in jih je posvala, da naj se nam pridružejo. Obljubili so nam, da se hočejo posvetovati s ostalimi neunijskimi tovararji ter da nam bodo naslednjega dne poslali v našo naselbino par zastopnikov, kateri nam bodo naznanili rezultat. Stavkokazi pa svoje obljube niso izpolnili, kar nam je dalo povod, da smo jih v soboto dne 9. maja v večjem številu (400 mož) ponovno obiskali. To pot se pa nismo nič zmenili za kompanijske policije. Šli smo pred rovi in jih poklicali ven. Zelo so se nas prestrašili. Obljubili so nam, da se ne bodo vrnili več na delo, kar se je tudi uresničilo. Torej tudi v tem slučaju smo imeli uspeh.

Posabiti ne smemo izreči našo zahvalo našim tovararjem iz Cliffmains in Imperiala, kajti v precejšnjem številu so bili zastopani pri našednem delu.

Še par malih premogokopov je v naši okolici, ki nam delajo ovire v boju proti kapitalistom; pa tudi ti pridejo v kratkem na vrsto.

Soboritelji posnemajte nas in združeni vstrajamo do naše zmage. — "Eden navzočih."

U. M. W. of A. vam bo pomagala.

Is Zpadne Virginije. — Par na pišal naznanja delavni čas. Niš! niš ni, se jezi ravnatelj. Prej tako pohlevni, a glavo sklonjeno k tlem, sedaj pa jih niti glas ravnatelja ne gane, da bi šli na delo. Na vsa moč se dere delodajalec pri rovu.

Pametni premogarji so se že davno prinisli orodje domov, ker nočejo garati za sramotno tisko mezd, nekaj pa je še nevednih, ki delajo dalje, ne vedoč, da s tem škodujejo največ samim sebi.

Večkrat čitamo v listih, kako se neorganizirani premogarji stopajo k uniji U. M. W. of A., kar je zelo lepo od njih in v korist njih in nam. — Pri nas je tudi nekaj premogorovov, kjer so bili premogarji še po tri leta v organizaciji, a žalibog so se dali speljati po lepih besedah premogarskih baronov, šli so ponižno na delo in pustili organizacijo na cedilu. To se je zgodilo v Kingstonsu, W. Va. Kakor sem čul, je med njimi tudi en član SNPJ. Vsi pa vseeno niso šli delat, kajti par naših zavednih rojakov se je od tam izselilo; niso si hoteli prislužiti nелеpega imena.

Kaj le mislite, dragi rojaki, ko se podajate sedaj na delo. — Organizacija rudarjev vam je že pomagala in še vam bo, ako le pustite stavkokazov. Vem, da ste se nekateri nekaj časa upirali iti delat, vendar podlegli ste po svoji krivdi.

Ko sem se pripeljal v Charleston, so mi rojaki povedali, da obratujejo tudi trije rovi na Coal Riverju in da v eni majni dela 20 najetežev, drugih 60 premogorjev pa stavka. To je na Mar-

V zavezniški spomenici ni točke, da se vpostavijo "nacionalizirane žene" v Rusiji. Kam so vstaknili imperialistični lažniki to glasovito laž?

Če se zgodi, da Bahmetijev danes umre, tedaj bo moral Kerenški priti na dan iz svoje luknje in imenovati novega "poslanika" za Ameriko. Washington vendar ne more biti brez ruskega poslanika.

Vojni profiterji, ki so ukradli ljudstvu sto milijonov dolarjev, so kupili liberti-bonde in vojno-hranilne znamke, dali so za Rdeči križ. Izveličavno armado in za Društvo kričanske mladine — torej kaj jim morejo!

Ako bi bil dotični gardist v Pennsylvaniji, ki je posilil šeno stavkajočega rudarja — recimo navadna zamorska para kje v Texasu, bi ga zaprli v najmočnejšo trdnjavo in če bi bila oblata v strahu pred linčarji. Toda gardist v Pennsylvaniji ni zamorska para in zato mu ni treba sedeti v zaporu. — Pravica! Kdo je je videl in kje?

Slovenski rudar-stavkar nam piše, da je župnik v njegovi naselbini rekel, da so Slovenci in Hrvatje v sramoto Ameriki — ker stavkajo.

Dotični župnik nedvomno šivi od rudarjev. Zato morajo rudarji delati in mu dati denar, ker drugače on ne more živeti, delati pa ga je sram. Sramota je, ne da delavci stavkajo, marveč da še podpirajo takega sajedala.

Kapitalist miali s svojo glavo, dela pa s delavčevimi rokami. Kadar bo delavec miali s svojo glavo, bo moral kapitalist delati s svojimi rokami.

Blagor njim, ki molče ubogajo, ker njih bo kraljestvo dolgov...

Profitarji se združujejo na vseh koncih in krajih, delavci se pa še niso odvalili razdiranja svojih vrst. Na kateri strani je zmaga sigurnejša?

Ako je čas denar, potem so v Jugoslaviji strašno dolgi dnevi!

Lloyd George bi rad, da ruske industrije ostanejo socializirane in da imajo angleški kapitalisti profit od njih — da Rusija plaša Franciji in da Francija nič ne dobi — da sovjetska vlada vrne papežu, kar je njegovega in da papež prejme, kar je dal: vakum!

Ako George to doseže, tedaj se zgodi prvi šudeč na svetu.

Ali ni "ataman" Semjonov že dobil ključev mesta New York? Zakaj ne? Vsi slavni vojskovodje, ki so bili tam, so jih dobili. Na primer generalissimo Foch!

Kapitalist rajši plaša deseturo no mezdo stavkokazu kakor da bi šel sam stavkokazit. Koliko je recimo operatorjev, ki so videli rudnik od znotraj?

Čudež v Kani Galilejski je postal nišla v primeri a produkcijem vina iz vode v sedanjih bla-goslovljenih časih v Ameriki!

Naposed se je zgodilo: pater Kazimir bo imel "šolo", farani Sv. Stefana pa \$50,000 dolga!

K. T. B.

Mehiška vlada vrnila Franciji tovarno.

Mexico City, Mex. — Napetost med mehiško in francosko vlado se je ublažila, ko je izdala mehiška vlada dekret, da se predelnica v La Abejui, ki je last neke francoske družbe, vrne pravemu lastniku. Obe vladi sta se zedinili, da se uvede vladna preiskava v tej zadevi.

forku, W. Va. Druga dva rova tudi obratujejo, eden na Birch-tonu, drugi pa na Montecalu, W. Va. Tudi tu so bili prej v organizaciji, vendar dela vsega do 100 stavkokazov. Vsi drugi so ostali svesti rudarski organizaciji. Ako je med temi kak Slovenec, mi ni znano.

Videl sem par naših rojakov, ki pridno nabirajo imena kompanijskih privrženecv in najetežev, da jih bodo pridobili v Prosveto in Glasu Naroda. Zato dragi rojaki, pustite delo čimprej, vstopite k organizaciji in bodite nje zvesti člani, da izvojujemo popolno zmago. — Slavko.

OBRAVNAVA PROTI RU- DARJEM V VIRGINIJI.

Zagovorniške priče dokazujejo, da so se rudarji oborožili v obrambo svojih žena in otrok.

PRIVATNI STRELJI METALI BOMBE MED ŽENE.

Charles Town, W. Va. — Zagovorniške priče predložile pri obravnavi večje število surove izdelane bomb, katerih so se posluževale privatne čete premogovniških magnatov v boju proti rudarjem. Vse bombe so "domašnega izdelka". Zagovorniške dokazujejo, da se je 5000 rudarjev oborožilo edino iz tega namena, da obvarujejo svoje domove, žene in otroke pred napadi privatnih čet premogovniških baronov.

Veliko senzacijske je vzbudilo, ko so zagovorniki rudarjev in v prvi vrsti Blizarda predložili bombe, katerih so se posluževali strelci.

Državni adjutant general Charnock je predložil puške, katere so rudarji oddali sveznim četam; nato je pa zagovorniške predložilo nek pekleniški stroj, katerega so strelci vrgli med žene premogovnikov, ko so obelale parilo ob potoku Hewittu. Sreča je bila, da pekleniški stroj ni eksplodiral; padel je namreč na mehka tla, valed česar se kapica ni ugalala.

Zagovorniške je sahtevalo od Charnocka, da naj razloži predloženo bombo narazen, nakar je državni zagovornik protestiral, češ, da je mogoče bomba polna eksplozivnih snovi. Zagovorniške je izjavilo, da so vse eksplozivne snovi odstranili. Ko je Charnock na to razložil bombo narazen, so opazili, da so v bombi razni kosi železa in sarjaveli vijakov.

Zagovorniške je v upanju, da se jim bo posrežilo oprostiti Blizarda na podlagi "samoobrambe"; v navzkrižnem ispravljanju zagovorniške vedno vprašuje, kaj je bil glavni varok, da so se rudarji oborožili in hoteli invadirati ekraj Logan. Na vsako tako vprašanje je bil vedno odgovor, da se je razširila govorila, "da rudarji hočejo organizirati premogovnike v okraju Logan in prepoditi strelce".

Zagovorniške so se z veliko previdnostjo dotikale te glavne točke in povdarjale, da so imeli rudarji vso pravico biti v skrbi za svoje domove in družine, ker so bili vedni spopadi med rudarji in državno policijo. Zagovorniške niso bodo zaprile, — kakor hitro bo tofitejstvo končalo s tem sluščajem — da se je med rudarji razširila vest, "da so oborožene čete na pohodu čez gorovje".

Frank Mitchell, državna priča, je obdelal Blizarda, da je bujskal rudarje v bojni erti: "Pojdite fantje in dajte jim vetra".

Toda po izpovedi zagovorniških priči je Blizard dal to po velje šele potem, ko je našel eno bombe, katere so predložili sodnikom; kajti najdba teh bomb ga je tako razkašila, da ni mogel ostati hladnokrvn.

SNEŽNI VIHAR OBISKAL SE- VERNOZAPADNE DRŽAVE.

Deadwood, S. D. — Južna Dakota je pokrita s snežnim plaščem debelim dva čevlja. Že več let ni bilo tako silnega snežnega viharja v tem času kot je bil ta. Najprvo je padala toča med bliskom in gromom, nakar se je vili hud deževni naliiv in nato je prihrumel močan severni veter in smeg je pričel padati, da je bila naenkrat pokrajina pokrita s snežnim plaščem.

Iz države Maine se poroča, da je tudi tam padlo en palec snega. Iz Nebraske se poroča, da je divjal hud tornado, ki je obiskal tudi del Wisconsin. Najhuje je divjal tornado med Broken Bow in Ansleyjem. V Broken Bowu sta bila ubita 16 let star Edward McArthur in njegova mati, ko sta hotela ubekati v neko duplino, na begu je pa padlo na nju drevo, katerega je vihar istrgal iz zemlje. V Hilldrethu, Neb., je strela udarila v hišo B. F. Glenna in ubila dve osebi.

V vzhodnih državah je pa bila ta dan največja vročina v sedmih 15 letih. Iz La Forta, Ind., se poroča, da je vročina dosegla 89 stopinj.

Čvrsta vojska na Kitajskem se ni končala.

London, 12. maja. — Iz Pekinga ševljajo, da poraženi mandžurski vojskovodja Čangtsiolan zbira nove čete za nadaljevanje civilne vojne s diktatorjem Vupajfajem.

DELAVEC, NE ZALJUBI SE V MILJONARJEVO HČER!

Bivšega kanadakega vojaka je zadel hres malega enaka usoda, kakor švicarskega strešarja.

TODA FANT SE JE POSTAVIL V BRAN.

New York, N. Y. (Federated Press). — Za mladega človeka postaja sedaj nevarnost, da pride v razred "nezaklejenih inozemcev" — posebno še, ako ni tukajšnji državljan — ako se zaljubi v mlado in bogato dekle, zlasti še, ako je hči katerega milijonarja. Da je to resnica, imamo že dva dokaza: prvi je mladi Švicar August Probst, ki je bil v Pittsburghu uslužben kot strežaj, ki se mora sedaj boriti proti deportaciji, ker se je zaljubil v mlado in bogato hči nekega pittsburskega milijonarja.

Drugi je mlad Kanadčan Alec B. Robertson, ki se je v sedmih vojni odlikoval s svojimi hrabriimi činmi in bil večkrat odlikovan in kateri se je sedaj zatekel na britsko poslanstvo, da mu pomaga, da ne bo deportiran. In edin greh, katerega je ta Kanadčan naredil, se, da se zaljubil v gđ. Mary Culberson, hči senatorja Culbersona iz Teksasa.

Robertson je bil v armadi prvih stoletič moč, katero je poslala Britanija na zapadno fronto. Ko je stanoval v nekem hotelu v Bloomfieldu, N. Y., sta prišla v njegovo sobo dva moša s slatimi nakivi in mu rekla, da mora iti v zapor valed vagabondaje ali pa, da naj gre z njima v Boston, od kjer se bo odpravil v kako inazemsko pristanišče. Ker so mu neznan ameriške postave, je pristal na to, da bo šel v Boston in od tam v inozemstvo. Toda njegova teta, stanujoča v Bloomfieldu, je bila takoj alarmirana valed odločnosti Robertsona in je uvedla preiskavo. Nekdo je hitro prišel na sled neki stvari in končno je dosegel, da je bil Robertson ispuščen na prosto in da se je vrnil v Bloomfield, kjer je takoj izposloval zaporno povelje za enega izmed onih dveh, ki sta ga odvedla v Boston; aretiran je bil detektiv John F. Ellis, ki je moral položiti \$3000 varščine in ki je izjavil, da je v službi W. J. Burnsa, načelnika inženirne detektivske agencije in ravnatelja preiskovalnega oddelka justičnega departmanta.

Robertson je izjavil, da so Ellis in še dva druga detektivka rekli, da so svezni uradniki. Oba detektivka sta bila valed tega odpuščena iz službe Burnsove agencije. Tako vrste "surovo delo", kot ga imenujejo detektivki, je dobro, ako ne, ako pa ne, tedaj načelniki privatnih detektivskih agencij sedaj vedo, kako se je mogoče izmuzati iz zadrege.

Valed te afere je pa tudi zadeva Probst prešla na vso drugo pot; za zadevo se je pričel zanimati in preiskavati newyorški okrožni pravdnik; odredba za deportacijo Probstja pa kljub temu še ni preklešana. Dekle, v katero se je zaljubil Prost, je nečakinja sveznega državnega zakladničarja Meltona.

ORGANIZIRANI KROJAČI U- STANOVIŠI SVOJO ZADEŽ- NO BANKO.

Chicago, Ill. — Konvencija organiziranih krojačev je sprejela soglasno resolucijo, v kateri se zahteva ustanovitev zadržne banke organiziranih krojačev. Uradni prostori te banke bodo na 371 W. Jackson Blvd. in imenovala se bo "Amalgamated Bank & Trust Co." Glavnice banke bo znašala \$300.000. Banka bo druga delavska banka v Zdr. državah; eno lastujejo organizirani železniški strojniki in kurjači, ki je v Clevelandu, in ta bo druga. Organizacija krojačev bo prenesla vse svoje bančne vloge, katere ima v drugih bankah, v svojo in izdala bo apel na vse delavce v Chicago, da naj vlagajo svoje prihranke v to banko, ki je last organiziranih delavcev in da naj nikar ne vlagajo svojih prihrankov v banke, katerih lastniki so odločni nasprotniki organiziranega delavstva.

OLJNE DRUŽBE IMAJO ŠE PREMALO DOBIČKA.

Chicago, Ill. — Standard Oil Co. in Sinclair Oil Co. sta namamila, da povisita ceno gorilnin, in sicer na 22 centov galon v prodaji na deželo in 24 centov galon v prodaji na drobno. Družbi se izgovarjata, da je vprašanje po gorilninah vedno večje in da so zalozne surovega olja vedno manjše.

IZ DELAVSKEGA SVETA.

(Federated Press.)

Unijaki plekarji za pet dni dela v tednu. Organizirani plekarji in sobni slikarji v Bostonu so odglasovali z veliko večino, da bodo od sedaj naprej delali samo pet dni v tednu. Že lansko leto so se borili za to ugodnost, toda bili so se pa sklenili, da ne bodo delali v poraženi, ko so bili isprti. Sedaj soboto dopoldne. Valed tega sklepa plekarjev so pa podjetniki sklenili obdržati sejo, na kateri bodo ponovno razpravljali o isprtu onih plekarjev, ki ne bodo prišli v soboto na delo. Ker se je stavbinaka industrija v Bostonu zelo odprla, upajo plekarji na ugoden izid te bitke.

Poln obrat v železnicarstvu. Železni rudniki v okolici Iron Mountain, Mich., ki so last Oliver Iron Mining Co., so pričeli s polnim obratom. Obratovali bodo šest dni v tednu ponoči in podnevi. Dosedaj so obratovali samo s polovičnim časom. Delo je dobilo nad dvajset tisoč delavcev. Družba je naznanila, da bo delavce plačevala po isti lestvici kot sedaj in da ne bo nobene spremembe.

Emaga delavcev v papirnicah. Dvesto delavcev, vpisanih v papirnicah Nashus Gummed & Coated Paper Co. v Nashua, N. H., se je vrnilo na delo in družba jim je priznala vse zahteve.

Premogarji v Indijani proti separatni pogodbi — Wm. Mitch, tajnik distrikta št. 11 premogarske organizacije, je izjavil, da so premogarji v Indijani odločno proti vsaki separatni pogodbi in stoji odločno na stališču, da naj se sklene pogodba za celo organizacijo, ne pa samo za kak posamezen distrikt. Izjavil je nadalje še sledeče: "Vse je v najlepšem redu in premogarji bodo vtrajali do zadnjega".

Stavkujoči premogarji v Kanadi v velikih stiskah. V vzhodni Britski Columbijski in Alberti, Can., je v stavki deset tisoč premogarjev, ki so v veliki revščini, je izjavil E. G. Williamson, predsednik distrikta št. 18 premogarske organizacije. Premogarji so v stavki, ker jim hočejo premogovniške družbe utrgati plačo za 50 odstotkov in valed surovega postopanja od strani premogovniških baronov in njihovih najetih hlapcev, ki hočejo na vsak način uvesti "odprto delavnico". Williamson je nadalje izjavil: "Valed splošne stavke premogarjev, valed katere je prizadet cel kontinent, mi ne moremo pričakovati posebne finančne podpore od organizacije same in valed tega smo primorani apelirati za podporo na vse strokovno organizirane delavce, da nas podpirajo v tem hudem boju.

Apel Howata na organizirano delavstvo. — Od Lewisa izključeni predsednik 14. distrikta premogarske organizacije Aleksander Howat je izdal apel na vse strokovno organizirano delavstvo v Ameriki za pomoč premogarjem v tem distriktu, ki so v stavki že od 30. septembra 1921 proti zloglasnemu industrijskemu sodišču, katerega je inavguriral Allen. V svojem apelu pravi Howat, da so stavkujoči premogarji vredni vsake podpore, katere pa ne zahtevajo od nobene posamezne krajevne podružnice premogarske organizacije, kajti premogarji v Kansasu so dokazali, da njih boj ni bil zaman. Dokazali so, da so očetje industrijskega sodišča nezmožni uveljaviti zakonov, katere izdaja industrijsko sodišče in zmanjšati število stavk, ampak to sodišče je šele pomnožilo stavke Boj kanadskih rudarjev ni samo njih boj, ampak boj za splošno delavstvo v Ameriki. Ko bi posrečilo to industrijsko sodišče v Kansasu, je s gotovostjo pričakovati, da bi bili oblagodarjeni s to "dobroto" tudi delavci v ostalih državah. Nadalje apelira na vse krajevne podružnice raznih strokovnih organizacij, da naj naložijo poseben izreden asessment na slehnega šla in to vsoto pošljejo premogarjem v Kansasu, ki so na stavki proti industrijskemu sodišču, za kar bodo premogarji in njih družine hvaležni. V boju je 4000 premogarjev s družinami. Vsi pripevki naj se pošiljajo na John Steele, Box 404, Pittsburg, Kans.

OSM OSEB POŠKODOVANIH V KOLIKI POLIČNE SELENICE.

Chicago, Ill. — Ko je električni na polnihi kara, vozeča po State St. sadela na križišču v polično karo, vozečo po Lincolnovi cesti, je bilo osem oseb ve šal manj ranjenih. Nereča se je pripetila ravno ob času, ko je največji promet na polnihi selenici.

PREISKAVA O ELEPARIJAH I VOJNINI POGODBAMI PRIZNE.

Justični departament je izdal odredbo za zaslišanje prvih treh korporacij.

Washington, D. C. — Po izjavi justičnega departmanta se končno le prične preiskava o eleparijah z vojnimi pogodbami. Za zaslišanje prvih treh korporacij, ki so ogojufale vlado za milijone, je še izdana odredba. Te korporacije so: Chemical Foundation, Wright-Martin Aircraft Corporation in American Bosch Magneto Co.

Dosedanja preiskava je dognala, da je Francis P. Garvan, ki je bil za časa Wilsonove administracije varuh lastnine sovražnih inozemcev, je prodal nemške patente za barve in kemikalije Chemical Foundation kompaniji, potem ko jih je vlada zasegla; Garvin je predsednik korporacije Chemical Foundation Co. — Korporaciji Wright-Martin Aircraft Co. je vlada preveč plačala za dobavo croplanskega materiala pet milijonov dolarjev.

Lastnina Bosch Magneto Co., ki je bila tudi last Nemcev, je bila ob pričetku vojne zasežena po vladi in posneje prodana E. Kernu, ki je bil sam inozemec in bivši kasnjeneo.

O pričetku sodne preiskave glede imenovanj treh korporacij je justični tajnik poročal predsedniku Hardingu. S sodne preiskave o zadevi Bosch Co. bo po izjavi pomočnega generalnega pravdnika treba čakati domalega trideset dni, da bo vse pripravljeno.

Vse posetvo in premoženje Bosch Co. je bilo vredno po izjavi prejšnjih lastnikov nad 14 milijonov dolarjev in je bilo zaseženo po vladi meseca aprila 1918, meseca decembra letga leta je bilo pa prodano za štiri milijone in pol. Vse to se je izvršilo na časa Mitchell Palmerja, ki je bil justični tajnik in varuh lastnine sovražnih inozemcev. Kern, ki je kupil posetvo imenovane korporacije, je bil nekdanji kljnt Palmerja in je njegov osebni prijatelj in sosed v Allentownu, Pa.

Za časa uradovanja Garvina kot varuha lastnine sovražnih inozemcev je bilo prodanih več kot 400 patentov za barvila, ki so bila vredna več kot štiri milijone in pol, za 250.000 dolarjev; kupce je bila Chemical Foundation Co. Vsi ti patenti so bili last Nemcev. Preiskava glede teh patentov se je pričela še pred tremi meseci in preiskavo je vodil poseben senatni odtsek valed obdolžitve po senatorju Kingu, da se je osnovala zargta, za organiziranje monopola za barve.

Trdi se nadalje, da je vlada plačala korporaciji Wright-Martin Aircraft \$5.267.476.75. Vlada nadzorniki so pronašli, kot se trdi, da je imenovana korporacija napravila 270 odstotkov profita; korporacija je n. pr. dobila od vlade za razno opravilo in nalogotovljeno delo \$1.800.000, za kar je korporacija aktualno plačala samo \$35.000.

PADELO METEORJA JE BIL SLIŠATI 40 MILJ DALEČ.

Richmond, Va. — Severno od mesteca Lawrenceville je padel v četrtek zvečer ob 11. uri meteor, katerega padec je bilo slišati 40 milj daleč naokrog. Padec je bil tako silen, da so se strele hise in prebivalci v tem okraju, ki so bili večinoma še v postelji, so prestrašeni hiteli iz hiš, misleč, da je zemeljski potres. Cel okraj je bil od svetlobe meteorja razsvetljen kot opoldne.

RUSKI ODGOVOR RAZKAČIL FRANCOZE.

(Nadaljevanje s prve strani.)

ga je prinesla ta revolucija Rusija, mora ostati. O tem vprašanju ne sme biti kompromisa.

Rusija je zavrgla zahtevo sveznikov, da se imenuje mešana komisija, ki naj določi odškodnino za nacionalizirano posetv inozemcev. Ako bi sovjeti sprejeli to zahtevo, tedaj bi bilo suverenstvo ruske republike izročeno igri slučajja.

Dejstvo je, da poleg kapitalističnih držav obstoji tudi komunistična in prve naj poskusijo stopiti v stike z zadnjo v svrhu najnужnejše rekonstrukcije. Konferenca lahko favoli komisijo za svoje arde, katere naj reši vse finančne vprašanja med entento in Sovjetsko Rusijo. Rusi obžalujejo, ker zavezniki niso objavili posojila. Ponudbe finančne kredita potom privatnih rek mogoče interesirajo posamezne trgovce,

Slovenska Narodna

Ustanovljena 9. aprila 1904.

Podporna Jednota

Inkorp. 17. junija 1907 v državi Illinois.

GLAVNI STAN: 2657-59 SO. LAWDALE AVE., CHICAGO, ILLINOIS.

Izvrševalni odbor:

UPRAVNI ODSEK:

Predsednik Vincent Calkar, podpredsednik Andrew Vidich, R. F. D. V. Box 62, Johnston, Pa., gl. tajnik Matthew Turk, tajnik bolniškega oddelka Blas Novak, gl. blagajnik John Vogrich, uradni glasila Jofa Zavrtnik, upravitelj glasila Filip Godina.

FOROTNI ODSEK:

John Underwood, predsednik, 406 W. May St., Springfield, Ill. Martin Zelaznikar, Box 276, Barberton, Ohio, Fred A. Vider, Box 673, Ely, Minn., John Tordoff, Box 161, Lawrence, Pa., John Gerlich, 414 W. May St., Springfield, Ill.

BOLNIŠKI ODSEK:

Blas Novak, predsednik, 2657-59 S. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VZHOĐNO OKROŽJE: Jacob Ambrosi, Box 285, Moon Run, Pa. John Gracil, 288 E. 137th St., Cleveland, O.

ZAPADNO OKROŽJE: Anton Sulzer, Box 104, Gross, Kans., na jugozapad. Max Mare, Box 166, Ruhl, Minn., na severozapad. Milja Zagol, 5453 S. Winchester St., Murray, Utah.

Nadzorni odbor:

Frank Zalta, predsednik, 3124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Frank Somrak, 5800 Prosser Ave., Cleveland, O. William Sitter, 5806 St. Clair St., Cleveland, Ohio.

Zdržiitveni odbor:

Predsednik: Frank Aloj, 3124 So. Crawford Ave., Chicago, Ill. Josha Orvan, 2639 W. 26th St., Chicago, Ill. Jos. Skuh, 1101 E. 63rd St., Cleveland, Ohio.

VRHOVNI ZDRAVNIK: Dr. F. J. Kern, 6203 St. Clair Av., Cleveland, O. POZOR! — Korrespondenca s gl. odborniki, ki delajo v glavnem uradu, se vrši takole:

VSA PISMA, ki se nanašajo na posle gl. predsednika in svezni Predsedništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE BOLNIŠKE PODPORE SE NASLOVE: Bolniška tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

DENARNE POSILJATVE IN STVARI, ki se tičejo gl. izvršiteljnega odbora in jednate vobke se naslovijo: Tajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

VSE ZADEVE V ZVEZI Z BLAGAJNISKIMI POSLI se pošiljajo na naslov: Blagajništvo S. N. P. J., 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

Vse prišilbe glede poslovanja v gl. izvršiteljnem odboru so naj pošiljajo Frank Zaltim, predsedniku nadzornega odbora, ligar naslov je svezni.

Vsi prišilbi na gl. poradni odtsek so naj pošiljajo na naslov: John Underwood, 416 W. May St., Springfield, Ill.

Vsi dopisi in drugi spisi, nanašanja, ogledi, naročila in spisi vse bar je v svezni s glasilom jednate, naj se pošilja na naslov: "Prosveta", 2657-59 So. Lawdale Ave., Chicago, Ill.

toda sovjetska vlada mora imeti direktna denarna sredstva, ako hoče v veliki meri okiveti obratovanje industrij in spraviti železnice v red kakor je treba.

Nota se glasi dalje, da Rusija ne more sprejeti svezniške snostanske zahteve glede omejenja komunistične propagande, ker je nemogoče zbrantiti gibanja dolavskim strankam. O sahtevi glede nevtralnosti v grško-turški vojni se lahko razpravlja; glede meje s Rumunijo je Sovjetska Rusija pripravljena pogajati se s rumunsko vlado.

Kar se tiče dolgov, opozarja nota Francijo na njeno revolucijo. Prva francoska republika je izbrisala tri četrtine dolgov, ki jih je bila naredila monarhija. "To je običajno delo revolucionarne vlade," se glasi ruski odgovor. "Revolucija ima višjo oblast kakor pa pravo privatne lastnine in valed tega nimajo prejšnji lastniki pravice do kakke odškodnine. Ruska carska vlada ni odškodnila tujevoj re revoluciji leta 1905."

Na drugi strani ima Rusija pravico zahtevati odškodnino od entente za intervencijo in blokado kakor so imele Združene države to pravico ob času civilne vojne, ko je Anglija pomagala blokadirati ameriške obrežje. Anglija je takrat plačala odškodnino.

Rusija se pa odreče vsaki odškodnini pod pogojem, če dobi denarne kredite in ako ententa briše njene vojne dolgove. Ker pa ententavstraja pri svojem odloku, da se vojni dolgovi plačajo in da ne bo dala kredita, je Sovjetska Rusija upravičena zahtevati odškodnino.

"Prosveta" prinaša zanimivo vesti vsak dan. Ali ste naročili na dnevnik "Prosveta"?

VAŠ PODPIS

BO imel tako vrednost, kakršno mu bosta s svojimi prizadevanji sami ustvarili. Vrednost odvisi največ od vašega prizadevanja sistematično hraniti.

VI ste opravičeni tudi nekaj imeti od vašega dela, zato se odločite sedaj izplačevati sebi določeno svoto iz vašega tedenskega zasluška in jo vlagajte v to banko.

SKLENITE hraniti in vrednost nst vašega podpisu bo naraščala sorazmerno z vašimi prizadevanji.

POSILJAMO denar v staro dometino po dnevni ceni. PRODAJAMO sifarte za potovanje v staro dometino in nazaj, za vse linije.

KASPAR STATE BANK

Blue Island Ave., vogal 19. ceste, Chicago, Ill.

Največja Slovenska državna banka v Zedinjenih državah.

Kapital in prihranki \$1.000.000.00

grocerija v sredini slovenske naselbine, po zelo niski ceni. Oglašite se pri lastniku osebno, na 2236 Blue Island Ave., Chicago, Ill.

BABICE POZOR!

Bola v angleškem jeziku in poučenjem Slovenske babice, ki šole vsoti skušajo za licenco. Sedaj lahko vsaka Slovenska postane babica in se je pridruži odgovorov v angleščini. Oglašite se pri:

DR. A. M. SOUKUP, 2629 W. 22nd St., cor. Millard Ave., CHICAGO, ILL.

(Adv.)

Za kuhanje piva doma

Imamo v zalogi slad, hmelj, sladkor in vse druge potrebščine. Poskusite in se prepričate, da je doma pri nas, kuhanje vedno le najboljši in najcenejši. Dobiti je tudi abriso sodov, steklenice in raznih loncev, itd.

Mi vam dostavimo naročilo po pošti, točno v vse kraje.

Grocerijam, sladničarjem in v prodajalnih kolonijah damo primeren popust pri rednih naročilih. Pišite po informacijo nam!

FRANK OGLAR, 6401 Superior Avenue, Cleveland, O.

FRENCH LINE

Company Limited, London, England

Express Mail Service

DIREKTVNA SLUŽBA V JUGOSLAVIJO

preko Havre

s velikimi parniki na 8 in 2 tedne.

LAFAYETTE Maja 20.

PARIS Maja 24.

LA TOURAINE Maja 28.

FRANCE Maja 31.

Izvestna komandita na trgu razred. Koliko s umetnostjo in tehniko vodo, soljo, ceno za kladivo, pivnico, krtičnico, vso je na razpolago potnikom v tretjem razredu. Vico in pivo vstati.

Za nadalje informacije vstopite pri lokalnih agentih

FRENCH LINE

F. M. Dostojevskij:

BESI

Roman v treh delih.

Preložil Vladimir Levstik.

(Dalje.)

Prisel sem pravzaprav radi mladih krasotic... ki jih pač nikjer ne bi mogel najti v tako bogatem vensu kakor tu... Vse so onkraj reke doma, in tja se ne vozim nikoli. Žena nekoga oficirja... menda je pri lovcih... je prav srčkana in... sama ve, da je. Pokramljal sem z navihanko; živahna je, in... nu, in tudi dekleta so sveža; to pa je vse, razen s svežostjo se nimajo v čem postaviti... Vseeno, človek jih pogleda z veseljem. Popki so, le ustnice imajo predebele. Vobče je v ruski lepoti ženskega obličja malo tiste pravilnosti in... in malce narazen jih vleče... vous me pardonnez, n'est-cepas?... očesca pa imajo prav čedna... smejejo se z očmi. Ti popki so po dve leti svoje mladosti o-ča-ru-joči, še po tri marsikaj... nu, potem se razležejo na vekomaj... in vzbujajo s tem v svojih možeh tisto občalovanja vredno brezbrčnost, ki je tolikanj pripomogla k razvoju ženskega vprašanja... če ga le količkaj pravilno razumem... Hm! Dvorana je lepa, sobe niso napadne. Lahko bi bilo slabše. Godba bi bila lahko mnogo slabša... ne pravim, da bi morala biti. Slab dojem vzbuja, da je tako malo dam. O nakitih rajši ne govorim. Grd je, da si dovoljuje tistile, v sivih hlačah, tako očitno kan-ka-ni-rati. Niš ne rečem, ako od veselja, in zato, ker je tukajšnji lekarnar... toda ob enajstih je vendar tudi za le-

karnarja še prezgodaj... Tam v bufetu sta se dva stepala in ju niso spodili. Ob enajstih se še spodobijo izganjati pretepače, naj bodo žege občinstva še tako liberalne... ob treh naj še bo, takrat je neizogibno popuščati mnenju družbe — samo če ta ples učaka treh zjutraj. Varvara Petrovna pa vendar ni držala besede in ni dala cvetlice. Hm! Ona zdaj ne misli na cvetlice, pauvre mères! In sirota Liza — ste slišali? Istotija je baje zelo skrivnostna, in... spet je Stavrogina v ospredju... Hm! Spet bi se odpravil... Kar ključem že z nosom. Tak kdaj bo že ta "li-te-rarna četvorka"?

Dolgo pričakovana "literarna četvorka" se je nazadnje vendar začela. Kjerkoli v mestu se je zadnji čas razvil pomenek o bližnjem plesu, povsod so ga s gotovostjo napeljali takoj na "literarno četvorko"; in ker si nihče ni mogel predstaviti, kaj bo to, je vzbujala že kar pretirano radovednost. Nič ni moglo biti nevarnejšega uspehu; in — kakšno je bilo razočaranje!

Odpri so se doslej zaklenjena stranska vrata bele dvorane, in zdajci se je prikazalo nekaj mask. Občinstvo jih je željno obstopilo. Vse bufet do zadnjega piva je mahoma navalil v dvorano. Maske so se razpostavile, da zaplečejo. Posrečilo se mi je preriniti se v ospredje; stal sem kakor nalašč za Julijo Mihajlovno, njenim soprogom in generalom. Tedaj je prikočil k Juliji Mihajlovni Pjotr Stepanovič, ki ga dotlej ni bilo na izpregled.

"Ves čas sem v bufetu in pazim", je šepnil z obrazom šolarja, ki ima slabo vest; seveda se je namenoma hlinil, samo da jo razdraži še bolj.

"Vsaj zdaj me ne sleparite, nesramnež!" ji je uslo skoraj glasno, tako da je okolica slišala.

Pjotr Stepanovič je odskočil, na vse pretege zadovoljen s seboj.

Teko bi si človek predstavil bolj klavirno, plitko, breztalento in abotno alegorijo, kakor je bila ta "literarna četvorka". Nič ni bilo moči izmisliti manj primerne za naše občinstvo; izmislili pa jo je baje naš veliki genij Karmazinov! Seveda, Ligutin je vodil priprave in svetoval mu je hromi učitelj, ki je bil tisti večer pri Virginakem. Toda Karmazinov je bil duševni oče; pravijo, da se je hotel celo sam našemiti in prevzeti kako posebno, samostojno vlogo. Četvorka je sestojala iz šestih parov žalostnih mask — še maske jih je težko imenovati, ker so nosili vsakdanjo obleko. Prileten gospod, nevisoke rasti, v fraku J z besedo, kakor se vsi oblačijo — s častitljivo sivo brado (v tem, da je bila podvezana obstojal je ves kostum) je s solidnim izrazom obličja plesoč menal na enem mestu, gosto in drobno capljaje z nogami, skoraj ne da bi se premaknil. Z umerjenim, toda hripavim baskom je izpuščal nekakšne glasove, in ta hripavost glasov naj bi bila označevala enega naših znanih časopisov. Nasproti te maske sta plesala velikana X in Z, vsak s svojo črko prihiito na fraku, toda pomen tega X in Z je ostal nepojasnen do konca. "Pošteno rusko misel" je predstavljal gospod srednjih let, s naočniki, v fraku, rokavicah in — okovih (pravih pristnih okovih). Pod pazduho je držala ta misel listnico s nekakimi "akti"; s njenega žepa je gledalo odpečateno inozemsko pismo, ki je menda vsebovalo za vse neverneže izpričevalo poštenja "poštene ruske misli". Vse to so voditelji ustno pripovedovali, zakaj pismo, ki je štrlelo iz žepa, vendar ni mogel vsakdo brati. V desnici je "poštena ruska misel" povzdigovala čašo, kakor bi hotela izpregovoriti napitnico. Na obeh straneh sta menčali zraven nje dve ostrženi ni-

hiliatki, nasproti pa je plesal postaran gospod v fraku, toda s težkim polenom v roki, ter menda predstavljal izvenpetrograjski list, ki ga povsod s trepetom imenujejo, češ: "Gorje mu, kogar o-plainim!" Toda kljub svojemu polenu malopridnež ni mogel prenesti naočnikov, akosi katere ga je srepo merila "poštena ruska misel"; ter je vendar uhaljal z očmi; kadar pa je delal pas de deux, se je zvijal in vrtel in se ni vedel kam dejati — tako strašno ga je menda pekla vest... Vseh teh malo duhovitih domelie se niti ne spominjam; bile so brez izjeme tako neslane, da me je postaločasoma neznošno sram. In prav ta dojem nekakšnega sramu se je izrazil pri vsem občinstvu, tudi na najdražnejših obrazih, ki so se bili prikazali iz bufeta. Nekaj časa je vse molčalo in gledalo kakor v arditih dvomih. Človek, ki ga je sram, se navadno začne jeziti in je nagnjen k cinizmu. Pomalem pa je začelo naše občinstvo gosti:

"Kaj je to pravzaprav!" je godrnjal pivec iz bufeta v bližnji grudi gledalcev.

"Neumnost, kaj drugega!"

"Nekakšna literatura ima biti 'Golos' kritikujejo."

"Menim se za njihov 'Golos'!"

Is druge grude sem slišal:

"Ooli!"

"Ne, ooli niso oni, ampak mi!"

"Zakaj si ti osel?"

"Jaz nisem osel."

"Nu, če pa ti nisi osel, sem jaz tem manj."

(Dalje prihodnjik.)

Hočete li prejeti mesečno ček za dividende?

Kakor kaže slika.
Tedaj kupite naše delnice.
Mi smo plačali po 5% dividende za prošli mesec.

NEDVOMNO ste slišali, da se je v zadnjih nekaj mesecih pojavilo veliko število novih bogatih oljnih vrelcev v državi Texas. Največje mesto, kar bi se lahko imenovalo glavno mesto, kjer so se pojavila ta večja odkritja oljnatih vrelcev, je Mexia, Texas — mesto, ki šteje danes 20,000 prebivalcev, ki pa je bilo še pred par meseci nazaj le mrtvo mestece na deželi, katero se je sedaj razvilo v metropolo v malo manj kot čez noč. Vse to seveda, ker so se tu našli močni in bogati oljni vrelci. V neposredni bližini mesta Mexie se nahajajo vsi ti bogati oljni vrelci, kar je dalo možnost in priliko **Roller Oil & Refining Company**, da je iz dobička teh oljnih vrelcev lahko proglasila in izplačala petodstotno dividendo, in sicer dvakrat v enem mesecu, če ravno družba šele malo časa posluje. Petodstotna dividenda in dvakrat v mesecu pomeni toliko kot, da je nekdo naložil \$100.00 pri naši družbi in je prejel v kratki dobi dveh mesecev \$10.00 dividende.

To je šele začetek.

Petodstotna dividenda je bila izplačana iz obratovanja ter iz čistega dobička petih oljnih vrelcev. Poleg teh pa se vrta še cela vrsta drugih vrelcev, od katerih se pričakuje, da bodo enako dobro prinašali kot prvih pet, ki sedaj izvrstno producirajo. Če bodo ti novi vrelci prinašali toliko kot prvih pet — ali recimo še več, bodo še boljši, tedaj to pomenja, da nam bo mogoče dati še več kot po petodstotno dividendo mesečno.

Naložite v delnice pri The Roller Oil & Refining Co.!

Cena našim delnicam je po \$1.00 za delnico. Ker smo pri volji dati enako priliko vsem bogatim in ubožnejšim do dobička pri naših oljnih vrelcih, vam torej drage volje prodamo tudi za svoto \$5.00 ali več. Brez izjeme koliko nameravate naložiti oziroma kupiti, mi vam z veseljem postrežemo. Sicer je pa vaša stvar, če kupite za \$500.00 ali pa samo za \$5.00. Predsednik družbe Roller Oil & Refining Co., je Dr. H. C. Roller in z njim vred vsi oni, ki so v zvezi pri ti družbi, so najboljšega značaja ljudje, do katerih se lahko brez skrbi zanesete za vaše vloge. **Mi smo vam na razpolago za kakoršnokoli pojasnilo, ki ga želite.** Vse, kar vam je storiti, je to, da nam pišete in mi vam damo vsa potrebna pojasnila. Ako nameravate kupiti naše delnice, tedaj izpolnite spodnji kupon. Označite natančno koliko delnic hočete, koliko denarja pošiljate in pravilno ter vaše ime in naslov, razločno napišite. Pošljite denar v priporočenem pismu ali po (Money Order) poštni nakaznici.

ROLLER OIL & REFINING COMPANY 306 ROSSWOOD BLDG., WILKINSBURG, PA.

Priloženo najdete _____ dolarjev.

Za kar, prosim, mi pošljite _____ delnic

Jaz razumem, da so te delnice s tem popolnoma plačane in da se ne morejo nikdar obdavčiti in da mi dajejo vse pravice do vseh sedanjih in bodočih dohodkov pri družbi.

Ime _____

Naslov _____

Mesto _____ Država _____

Hranilnice plačajo po 4% obresti na leto. Mi smo plačali več kot toliko v teku enega meseca.